

er opgjort den 31te Marts i Aar, viser 22 Millioner Kr. Men det er en Misforstaaelse, naar det ærede Medlem for Nøen (Bjosen) tror, at Kassebeholdningen i Virkeligheden er steget siden i Fjor; thi af de $8\frac{1}{2}$ Million Kr., der optoges som Statslaan i Fjor, bleve kun $1\frac{1}{4}$ Million brugte, der laa altsaa den 31te Marts $7\frac{1}{4}$ Million Kr. tilbage af Statslaanet; men denne Rest er jo bestemt til atter at udgives og er ingen virkelig Forøgelse af Kassebeholdningen. Naar vi trække disse $7\frac{1}{4}$ Million fra, saa vi $14\frac{3}{4}$ Millioner tilbage; men atter disse $14\frac{3}{4}$ Millioner eksistere til Dels kun paa Papiret. Som enhver ved — navnlig da de ældre Medlemmer — henregner man under Kassebeholdningen dels Statens Tilgodehavende hos de bestindiste Kolonialkasser — hvilket Tilgodehavende udgør omtrent 6 Mill. Kr. — dels de Tab, som Staten i de senere Aar har lidt ved den grønlandske Handel, hvilket den 1ste April udgjorde 700,000 Kr. Altsaa i Virkeligheden mangler der i denne Kassebeholdning over $6\frac{1}{2}$ Million Kr., thi disse Fordringer ere jo, som enhver ved, ikke en Pibe Tobak værd. Den endelige Kassebeholdning med dette Fradrag bliver i Virkeligheden kun 8 Mill. Kr. Dette er Provisorietidens Efterladenskab i Kassen, og man tør vist gaa ud fra, at dette er Minimum af, hvad man i Reglen tør løbe an paa at have i Kassen simpelthen som Smørolie til at holde Statsmaskineriet i uforstyrret Gang. Nu er dette Resultat af disse Aars Finansforvaltning — at vi altsaa have formindstet vor Kassebeholdning med over 50 Mill. Kr. — det er ganske vist en kedelig Ting; men det er paa ingen Maade det værste ved vor finansielle Stilling. En Ting, der er langt væsentligere, er den, at vi, fra at arbejde med et regelmæssigt Overskud, et Overskud, som i de to sidste Aar før 1885 naaede henholdsvis 6 og 9 Mill. Kr., og som endnu i det første provisoriske Aar var $3\frac{1}{2}$ Million, nu ere komne til en Stats-husholdning, hvor Regnskabet kun omtrent har Balance mellem Indtægt og Udgift, og tilmed kun har Balance derved, at en væsentlig Del af de Udgifter, der tidligere afholdtes af de løbende Indtægter, nu ere fastede over paa Statslaan. Det sidste Statsregnskab, 1894—95, viser et effektivt Underkud af omtrent 1,300,000 Kr. Det indeværende Aars Finanslov er noget vanskelig at gøre op — der ligger jo en Del Udgifter udenfor, som ikke ere opførte i selve Finansloven. Jeg skal komme tilbage dertil senere, ligesom jeg ogsaa skal omtale det Overskud, der kan paaregnes i Aar, og hvordan det i Virkeligheden forholder sig

dermed; det vil vise sig i Hovedtrækkene, at der kun kan paaregnes omtrent Balance mellem Indtægt og Udgift.

Naar man nu spørger, hvorledes det da er gaaet til, at der er foregaaet denne Forvandling med vort Budget, saa lad os først tage Indtægterne for os. Den eneste Forandring i Statteystemet er den Omlægning af indirekte Skatter, som skete i 1891, da man indførte en Sulfat og samtidig nedsatte Tolden paa Sukker og Petroleum og bestemte, at Stiksbaggissen senere skulde bortfalde. Dette var i visse Henseender en ret indgribende Forandring, men i egentlig finansielt Henseende har den næppe haft nogen paavisselig Virkning. De indirekte Statters Totalbeløb har ogsaa efter denne Omlægning været nogenlunde jævnt stigende uden store Spring, omtrent lige som før. Statsbanerne have i de sidste 5 Aar givet en noget større Indtægt, efter at Udbyttet i Slutningen af 80erne var gaaet meget stærkt ned. Men vi ere i de sidste 5 Aar dog ikke naaede saa højt med Udbyttet af Statsbanerne som i Begyndelsen af 80erne, og det naget vi siden den Tid have forøget den i Banerne anbragte Kapital med omtrent Halvdelen. At Renterne af Kassebeholdningerne ere gaaede tabt samtidig med Kassebeholdningen, er noget, der følger af sig selv. De andre Indtægtskilder give ikke Anledning til Omtale; de Forandringer, som de ere undergaaede, ere uden synderlig Interesse. Naar vi nu ville foretage en korrekt Sammenligning, maa vi fragrade den Post paa Finanslovens Indtægtsliste, som omfatter Forbrug af Formue og Stiftelse af Gæld; vi saa da som den samlede virkelige Indtægt i disse 3 Jemaar: 1880—85 $52\frac{1}{2}$ Millioner, 1885—90 $52\frac{2}{3}$ og 1890—95 $56\frac{1}{6}$ Millioner. Altsaa har Stigningen paa 10 Aar været omtrent 4 Millioner, det vil sige omtrent 8 pCt. Da Befolkningen nu, som bekendt, stiger med omtrent 1 pCt. om Aaret — det var i alt Fald Tilfældet mellem Folketællingerne i 1880 og 1890 — har vor Indtægtsforøgelse altsaa knapt holdt Skridt med den stigende Folkemængde. Noget gunstigere stiller Forholdet sig dog, naar vi se paa de indirekte Skatter alene, og det er jo paa dem, at den væsentligste Bevægelse foregaaer. I de 3 Jemaar indbragte de indirekte Skatter henholdsvis $33\frac{1}{3}$, $35\frac{1}{6}$ og $38\frac{1}{6}$ Millioner, altsaa en Stigning af over 5 Millioner eller godt 15 pCt. Saa vidt som man kan betragte Udbyttet af de indirekte Skatter som til en vis Grad afgivende en Maalestof for den almindelige økonomiske Stilling, synes dette lykkeligtvis at tyde paa, at Folkets Velstand til Trods for de daar-